

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم اداری و اقتصاد

گروه مدیریت

پایان نامه ی کارشناسی ارشد رشته مدیریت بازرگانی

گرایش مدیریت تحول

تحلیل رابطه بین سبک تصمیم گیری و توسعه اخلاقی مدیران و کارشناسان

شرکت مخابرات استان فارس

استاد راهنما:

دکتر محمد اسماعیل انصاری

استاد مشاور:

دکتر علی شائمی

پژوهشگر:

ساره ابراهیمی

آذر ۱۳۹۰

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان

دانشکده علوم اداری و اقتصاد

گروه مدیریت

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته مدیریت بازرگانی گرایش

مدیریت تحول

خانم ساره ابراهیمی

تحت عنوان

تحلیل رابطه بین سبک تصمیم‌گیری و توسعه اخلاقی مدیران و کارشناسان شرکت

مخابرات استان فارس

در تاریخ ۹۰/۱۰/۲۵ توسط هیئت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان نامه دکتر محمد اسماعیل انصاری با مرتبه علمی دانشیار امضا

۲- استاد مشاور پایان نامه دکتر علی شائمی برزکی با مرتبه علمی استادیار امضا

۳- استاد داور داخل گروه دکتر محمد حسین مشرف جوادی با مرتبه علمی استادیار امضا

۴- استاد داور خارج گروه دکتر سید جواد امام جمعه زاده با مرتبه علمی دانشیار امضا

امضای مدیر گروه

امضا

خدایا:

به من توانی عطا کن تا بر آنچه مرا از دانش بخشیده ای شکرگذار باشم
و به آنانکه زوایای تیره اندیشه ام را با آموزگاری خویش روشن نموده
اند اجر فراوان ده و مرا آن شایستگی عنایت فرما تا در بازمانده حیات
خویش سزاوار دانش فزون تر از جانب تو باشم و عنایتی کن تا
آموخته‌هایم بی سود نباشد و بتوانم به یاری علمی که مراد داده اند بنده ای
شایسته برای تو و یآوری توانا برای بندگانت باشم.

الهی! مادر و پدر مرا کرامت نزد خود اختصاص ده و دانش آنچه را از
حقوق ایشان بر من لازم است به من عطا کن. اینک قدردانی و سپاس دارم
از اساتید فرهیخته و گرانقدر دکتر محمد اسماعیل انصاری
و دکتر علی شائمی که با حوصله و تواضع فراوان هدایت
گر من در انجام این پژوهش بودند.

سپاس خدای را که به من درس زیستن آموخت
تقدیریم به:

همسر عزیزم
بزرگترین گنجینه زندگی ام،

مادرم

سرمایه عاطفی وجودم

و

پدرم

پشتوانه همیشگی زندگی ام

چکیده

یکی از مهم ترین وظایف مدیران تصمیم گیری است که با توجه به پیشرفت تکنولوژی و اثرات جهانی شدن، روز به روز بر پیچیدگی و اهمیت آن افزوده می شود. بنابراین با درک علت اینکه چرا مدیران در شرایط یکسان، تصمیمات متفاوتی را اخذ می نمایند، می توان سازمان ها را در دست یابی به موفقیت و پیشرفت یاری نمود. یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار بر تصمیم گیری مدیران، سبک تصمیم گیری آنان است. اما در مورد مسائلی که در برگیرنده موضوعات اخلاقی نیز هستند، بررسی سبک تصمیم گیری به تنهایی کافی نیست و آگاهی از چگونگی استدلال اخلاقی مدیران نیز امری ضروری است.

هدف این پژوهش تحلیل رابطه بین سبک های تصمیم گیری و سطح توسعه اخلاقی مدیران و کارشناسان است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و شیوه جمع آوری داده ها، توصیفی - همبستگی می باشد. جامعه آماری این پژوهش را کارشناسان و مدیران شرکت مخابرات استان فارس در سال ۱۳۹۰ تشکیل داده اند و تعداد نمونه آماری ۲۴۸ نفر است که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای متناسب با حجم انتخاب شده اند. در این پژوهش از دو پرسشنامه استاندارد سبک تصمیم گیری رو و آزمون موضوعی معین رست برای جمع آوری داده ها و از آمار استنباطی (آزمون همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون، آزمون t، آنالیز واریانس و آزمون شفه) برای تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها استفاده شده است.

یافته های پژوهش نشان داد که بین سبک های تصمیم گیری ادراکی و تحلیلی و سطح توسعه اخلاقی رابطه مستقیم وجود دارد (فرضیه ۱ و ۲) و میان سبک تصمیم گیری دستوری و سطح توسعه اخلاقی رابطه معکوس وجود دارد (فرضیه ۴). همچنین بین سبک تصمیم گیری رفتاری و سطح توسعه اخلاقی رابطه معناداری وجود نداشت (فرضیه ۳). بر اساس این یافته ها پیشنهادهایی نیز در فصل پنجم ارائه شده است.

کلیدواژه ها: تصمیم گیری، سبک تصمیم گیری، توسعه اخلاقی، استدلال اخلاقی.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهش

۱	مقدمه
۲	۱-۱- شرح و بیان مسأله پژوهش
۴	۱-۲- اهمیت و ارزش پژوهش
۶	۱-۳- کاربرد نتایج پژوهش
۷	۱-۴- اهداف پژوهش
۷	۱-۵- فرضیه‌های پژوهش
۷	۱-۶- قلمرو پژوهش
۷	۱-۶-۱- قلمرو موضوعی
۷	۱-۶-۲- قلمرو مکانی
۸	۱-۶-۳- قلمرو زمانی
۸	۱-۷- روش پژوهش
۸	۱-۸- تعریف مفاهیم و اصطلاحات
۸	۱-۸-۱- تعاریف نظری
۱۰	۱-۸-۲- تعاریف عملیاتی
۱۱	۱-۹- مطالب فصل‌های بعد

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۱۲	مقدمه
۱۲	۲-۱- بخش اول: تصمیم‌گیری
۱۳	۲-۱-۱- مدل‌های تصمیم‌گیری
۱۴	۲-۱-۲- سبک تصمیم‌گیری
۱۶	۲-۱-۲-۱- سبک شناختی
۱۷	۲-۱-۲-۲- سنخ‌شناسی یونگ
۱۹	۲-۱-۳- مدل‌های سبک تصمیم

۲-۲- بخش دوم: توسعه اخلاقی	۲۷
۱-۲-۲- کلیاتی در باب اخلاق	۲۷
۲-۲-۲- رشد اخلاقی از دیدگاه‌های نظریه‌های روانشناسی	۲۹
۱-۲-۲-۲- دیدگاه روان پویشی	۳۰
۲-۲-۲-۲- دیدگاه شناختی اجتماعی (یادگیری اجتماعی)	۳۰
۳-۲-۲-۲- دیدگاه روانشناختی تحولی	۳۱
۱-۳-۲-۲-۲- تئوری رشد تفکر اخلاقی پیاژه	۳۱
۲-۳-۲-۲-۲- نظریه عدم تعادل شناختی در تبیین رشد اخلاقی	۳۴
۳-۳-۲-۲-۲- نظریه توسعه اخلاقی کلبیرگ	۳۴
۴-۳-۲-۲-۲- نظریه گیلیگان در مورد تفاوت رشد اخلاقی مردان و زنان	۴۶
۳-۲-۲-۲- اخلاق اسلامی	۴۶
۱-۳-۲-۲-۲- رشد اخلاقی از دیدگاه اسلام	۴۸
۳-۲- بخش سوم: پیشینه و مطالعات انجام شده در رابطه با موضوع	۴۹
۱-۳-۲-۲-۲- پیشینه داخلی	۴۹
۲-۳-۲-۲-۲- پیشینه خارجی	۵۲
خلاصه فصل	۵۸

فصل سوم: روش پژوهش

مقدمه	۵۹
۱-۳- نوع پژوهش	۵۹
۲-۳- متغیرهای پژوهش	۶۰
۳-۳- روش‌های گردآوری اطلاعات	۶۰
۴-۳- جامعه آماری	۶۰
۵-۳- نمونه و روش نمونه‌گیری	۶۰
۱-۵-۳- برآورد حجم نمونه	۶۰
۲-۵-۳- روش نمونه‌گیری	۶۰

۶۱.....	۳-۶- ابزار پژوهش
۶۱.....	۳-۶-۱- آزمون موضوعی معین
۶۳.....	۳-۶-۲- پرسشنامه سبک تصمیم گیری
۶۴.....	۳-۷- روایی و پایایی پرسشنامه
۶۴.....	۳-۷-۱- روایی پرسشنامه
۶۵.....	۳-۷-۲- پایایی پرسشنامه
۶۶.....	۳-۸- ابزار تجزیه و تحلیل
۶۶.....	خلاصه

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۶۷.....	مقدمه
۶۸.....	۴-۱- آمار توصیفی
۶۸.....	۴-۱-۱- داده‌های جمعیت شناختی
۶۸.....	۴-۱-۱-۱- توصیف نمونه آماری بر اساس جنسیت
۶۹.....	۴-۱-۱-۲- توصیف نمونه آماری بر اساس سن
۷۰.....	۴-۱-۱-۳- توصیف نمونه آماری بر اساس تحصیلات
۷۱.....	۴-۱-۱-۴- توصیف نمونه آماری بر اساس سطح سازمانی
۷۲.....	۴-۱-۱-۵- توصیف نمونه آماری بر اساس سابقه کار
۷۳.....	۴-۱-۲- توصیف نمونه آماری برای متغیرهای مورد مطالعه
۷۴.....	۴-۲- تجزیه و تحلیل آمار استنباطی
۷۴.....	۴-۲-۱- آزمون فرضیه‌های پژوهش
۸۰.....	۴-۳- یافته‌های جانبی پژوهش
	۴-۳-۱- بررسی وجود تفاوت معنی دار بین سطح توسعه اخلاقی و سبک‌های تصمیم گیری
۸۱.....	مدیران و کارشناسان شرکت مخابرات استان فارس با توجه به جنسیت
	۴-۳-۲- بررسی وجود تفاوت معنی دار بین سطح توسعه اخلاقی و سبک‌های تصمیم گیری مدیران
۸۲.....	و کارشناسان شرکت مخابرات استان فارس با توجه به سن افراد
	۴-۳-۳- بررسی وجود تفاوت معنی دار بین سطح توسعه اخلاقی و سبک‌های تصمیم گیری مدیران

و کارشناسان شرکت مخابرات استان فارس با توجه به سطح تحصیلات افراد.....	۸۱
۴-۳-۴- بررسی وجود تفاوت معنی دار بین سطح توسعه اخلاقی و سبک‌های تصمیم‌گیری	
مدیران و کارشناسان شرکت مخابرات استان فارس با توجه به سطح سازمانی.....	۸۳
۴-۳-۵- بررسی وجود تفاوت معنی دار بین سطح توسعه اخلاقی و سبک‌های تصمیم‌گیری	
مدیران و کارشناسان شرکت مخابرات استان فارس با توجه به سابقه کار.....	۸۴
خلاصه.....	۸۵

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها

مقدمه.....	۸۶
۱-۵- خلاصه پژوهش.....	۸۶
۲-۵- نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش.....	۸۷
۳-۵- نتایج حاصل از یافته‌های جانبی پژوهش.....	۹۰
۴-۵- محدودیت‌های پژوهش.....	۹۰
۵-۵- پیشنهادهای پژوهش.....	۹۱
۱-۵-۵- پیشنهادهای کاربردی مبتنی بر یافته‌های پژوهش.....	۹۱
۲-۵-۵- پیشنهادها به پژوهشگران آینده.....	۹۲
پیوست‌ها.....	۹۳
پیوست ۱: پرسشنامه.....	۹۰
پیوست ۲.....	۱۰۱
پیوست ۳.....	۱۰۲
منابع و مآخذ.....	۱۲۲

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۶۸.....	شکل ۱-۴ توزیع درصد پاسخگویان بر اساس جنسیت.....
۶۹.....	شکل ۲-۴ توزیع درصد پاسخگویان بر اساس سن.....
۷۰.....	شکل ۳-۴ توزیع درصد پاسخگویان بر اساس تحصیلات.....
۷۱.....	شکل ۴-۴ توزیع درصد پاسخگویان بر اساس سطح سازمانی.....
۷۲.....	شکل ۵-۴ توزیع درصد پاسخگویان بر اساس سابقه کار.....

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲ واکنش سبک تصمیم به استرس، محرک‌ها، استراتژی‌های تصمیم، شیوه تفکر.....	۲۴
جدول ۲-۲ مدل شش مرحله‌ای کلبرگ.....	۴۰
جدول ۳-۲ چهار جزء رفتار اخلاقی رست.....	۴۴
جدول ۱-۳ مشخصات جامعه آماری و نمونه پژوهش.....	۶۱
جدول ۲-۳ ترکیب سؤالات پرسشنامه.....	۶۴
جدول ۱-۴ توزیع فراوانی درصد پاسخگویان بر اساس جنسیت.....	۶۸
جدول ۲-۴ توزیع فراوانی درصد پاسخگویان بر اساس سن.....	۶۹
جدول ۳-۴ توزیع فراوانی درصد پاسخگویان بر اساس تحصیلات.....	۷۰
جدول ۴-۴ توزیع فراوانی درصد پاسخگویان بر اساس سطح سازمانی.....	۷۱
جدول ۵-۴ توزیع فراوانی درصد پاسخگویان بر اساس سابقه کار.....	۷۲
جدول ۶-۴ شاخص‌های آمار توصیفی برای متغیرهای مورد مطالعه.....	۷۳
جدول ۷-۴ توزیع سبک‌های غالب بین مدیران و کارشناسان.....	۷۳
جدول ۸-۴ سطح توسعه اخلاقی مدیران و کارشناسان.....	۷۴
جدول ۹-۴ ضریب همبستگی پیرسون.....	۷۵
جدول ۱۰-۴ ضرایب رگرسیون.....	۷۵
جدول ۱۱-۴ ضریب همبستگی.....	۷۶
جدول ۱۲-۴ ضرایب رگرسیون.....	۷۷
جدول ۱۳-۴ ضریب همبستگی.....	۷۷
جدول ۱۴-۴ ضرایب رگرسیون.....	۷۸
جدول ۱۵-۴ ضریب همبستگی.....	۷۹
جدول ۱۶-۴ ضرایب رگرسیون.....	۷۹
جدول ۱۷-۴ مقایسه میانگین امتیازهای سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران و کارشناسان شرکت	
مخابرات استان فارس با توجه به جنسیت.....	۸۰
جدول ۱۸-۴ مقایسه میانگین امتیازهای سبک‌های تصمیم‌گیری و سطح توسعه اخلاقی با توجه به	
سن افراد.....	۸۱

جدول ۴-۱۹ مقایسه میانگین امتیازهای سبک‌های تصمیم‌گیری و سطح توسعه اخلاقی با توجه به سطح تحصیلات افراد.....	۸۲
جدول ۴-۲۰ مقایسه میانگین امتیازهای سبک‌های تصمیم‌گیری و سطح توسعه اخلاقی با توجه به سطح سازمانی.....	۸۳
جدول ۴-۲۱ بررسی وجود تفاوت معنی‌دار بین سطح توسعه اخلاقی و سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران و کارشناسان شرکت مخابرات استان فارس با توجه به سابقه کار.....	۸۴

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

تصمیم‌گیری یکی از مهمترین وظایف مدیران است که می‌تواند سازمان را به اوج قله‌های موفقیت برساند یا منجر به زوال آن شود. بنابراین بررسی چگونگی رویکرد مدیران در تصمیم‌گیری امری ضروری است. با توجه به این امر که افراد مختلف در شرایط یکسان، تصمیمات متفاوتی را اخذ می‌نمایند، یکی از مباحث مهمی که در تصمیم‌گیری مطرح می‌شود، سبک تصمیم‌گیری است. اما بررسی سبک تصمیم‌گیری به تنهایی کافی نیست؛ چرا که بسیاری از تصمیماتی که مدیران اتخاذ می‌نمایند، شامل موضوعاتی با ماهیت اخلاقی هستند و از این رو بررسی رابطه بین سبک تصمیم‌گیری افراد و سطح توسعه اخلاقی آنان می‌تواند به شناخت چگونگی تصمیم‌گیری مدیران کمک نماید.

بر این اساس در این فصل ابتدا مسئله مورد پژوهش مطرح گردیده است. در ادامه اهمیت پژوهش، کاربرد و اهداف پژوهش ذکر شده است. در پایان فصل به شرح فرضیه‌های پژوهش پرداخته شده و مطالب این فصل با تعریف واژه‌ها و اصطلاحات کاربردی پژوهش پایان یافته است.

۱-۱- شرح و بیان مسأله پژوهش

تصمیم‌گیری بخش جدایی‌ناپذیر زندگی بشری است که می‌تواند در مورد مسائل ساده و معمول باشد یا مسائل پیچیده که گاهی تنها یک بار در زندگی بشر رخ می‌دهد. گاهی یک تصمیم تمامی زندگی فرد، اطرافیانش، کشور یا حتی کل جامعه بشری را تحت تأثیر قرار می‌دهد. مدیران از جمله افرادی هستند که تصمیمات آنها نه تنها بر زندگی خود آنها بلکه بر زندگی بسیاری از افراد دیگر تأثیر قابل توجهی دارد. بر این اساس، بررسی چگونگی رویکرد مدیران در تصمیم‌گیری امری ضروری است.

تصمیمات مدیران بر مبنای تجربیات فردی و شخصیت آنان اخذ می‌شوند. بنابراین، یکی از مباحث مهمی که در تصمیم‌گیری مطرح می‌شود، سبک تصمیم است. رو و میسون^۱ (۱۹۸۷) پیشنهاد نمودند که اصطلاح سبک تصمیم^۲ به معنای روشی که فرد از اطلاعات برای تنظیم یک تصمیم استفاده می‌کند، معنی شود. بر طبق نظر آنها، سبک تصمیم، یک فرایند شناختی است که شامل شخصیت فرد درباره نیازها، ارزش‌ها و خودانگاره فردیش است (جیکوبی^۳، ۲۰۰۶). بر این اساس، رو بر مبنای دو عامل پیچیدگی شناختی افراد (یا تحمل ابهام) و ارجح دانستن افراد یا وظایف، چهار سبک تصمیم: دستوری^۴ (پیچیدگی شناختی کم و توجه به وظایف)، تحلیلی^۵ (پیچیدگی شناختی زیاد و توجه به وظایف)، ادراکی^۶ (پیچیدگی شناختی زیاد و توجه به افراد)، و رفتاری^۷ (پیچیدگی شناختی کم و توجه به افراد)، را مشخص نمود. اگرچه افراد دارای سبک یا سبک‌های غالب هستند، اما آنها می‌توانند سبک‌هایشان را در تطبیق با شرایط مختلف تعدیل نمایند و یک سبک تنها در هنگامی که شرایط، کاربرد آن را ضروری می‌سازد، مناسب است (رو و میسون، ۱۹۸۷).

اما بررسی سبک تصمیم‌گیری به تنهایی کافی نیست؛ چرا که بسیاری از تصمیماتی که مدیران اتخاذ می‌نمایند، شامل موضوعاتی با ماهیت اخلاقی هستند. پیشرفت تکنولوژی، اثرات جهانی شدن و ... موضوعات اخلاقی جدیدی را ایجاد نموده‌اند. سازمان‌ها برای بقا و ارتقای خود به مدیرانی نیاز دارند که بتوانند به صورت مؤثر این مسائل اخلاقی را ارزیابی و حل نمایند و بنابراین باید چگونگی استدلال اخلاقی مدیران را به خوبی بشناسند (پنینو^۸، ۲۰۰۲).

¹ Rowe & Mason

² Decision style

³ Jacoby

⁴ directive

⁵ analytic

⁶ conceptual

⁷ behavioral

⁸ Pennino

یکی از مشهورترین افراد در زمینه اخلاقیات، کلبرگ^۱ است که نظریه توسعه اخلاقی شناختی^۲ (۱۹۷۹) وی، وی، مبنایی را برای درک استدلال اخلاقی^۳ در میان مدیران شکل داد. استدلال اخلاقی به عنوان فرایندهای شناختی که افراد در تصمیم‌گیری اخلاقی به کار می‌برند، مطرح شده است. کلبرگ سه سطح از توسعه اخلاقی (پی قراردادی^۴، قراردادی^۵ و فرا قراردادی^۶ یا اصولی^۷) را تعریف کرد و بیان نمود که افراد از طریق سطوح توسعه توسعه اخلاقی و با روش تدریجی پیشرفت می‌کنند. افراد ممکن است در سطح پیش قراردادی یا سطح قراردادی برای مدت نامعینی باقی بمانند و جلوتر نروند. بر اساس تئوری کلبرگ، آنهایی که به مراحل بالاتر از توسعه اخلاقی رسیده‌اند، به صورت فزاینده اخلاقیات را وارد تصمیمات نموده‌اند. بر اساس نظریه استدلال اخلاقی کلبرگ، رست^۸ آزمون موضوعی معین^۹ (DIT) را ایجاد کرد؛ که به طور گسترده برای اندازه‌گیری توسعه اخلاقی مورد استفاده واقع شده است (مونگا^{۱۰}، ۲۰۰۷).

در زمینه رابطه بین سبک تصمیم‌گیری و سطح توسعه اخلاقی کار چندانی صورت نگرفته است. بر این اساس، در این پژوهش کوشش شده است که رابطه بین سبک تصمیم‌گیری و سطح توسعه اخلاقی در بین مدیران و کارشناسان شرکت مخابرات استان فارس، مورد بررسی قرار گیرد.

شرکت مخابرات استان فارس، وظیفه ایجاد و بهره‌برداری شبکه‌های مخابراتی و هر گونه فعالیت مربوط به حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات در استان فارس را بر عهده دارد. با توجه به این امر که نقش اطلاعات و ارتباط در دنیای امروز، بر هیچ فردی پوشیده نیست و با توجه به توضیحات پیشین، انجام این پژوهش در این شرکت می‌تواند گامی اثرگذار بر موفقیت این سازمان در ایفای نقش مهم خود باشد. به نظر می‌رسد در حال حاضر این شرکت در اخذ بهترین تصمیمات دچار مشکلاتی است. این پژوهش، با بررسی رابطه بین سبک‌های تصمیم‌گیری و سطح توسعه اخلاقی، به شرکت مخابرات استان فارس کمک می‌کند تا افرادی را مسئول اخذ تصمیمات اساسی سازمان نماید که هم سبک تصمیم‌گیری آنان مطابق با شرایط و رویدادهای پیش روی آنها باشد و هم در سطح بالایی از توسعه اخلاقی قرار داشته باشند تا بتوانند بر مسائل در برگیرنده موضوعات اخلاقی نیز به خوبی

¹ Kohlberg

² cognitive moral development

³ moral reasoning

⁴ Preconventional

⁵ Conventional

⁶ Postconventional

⁷ Principled

⁸ Rest

⁹ Defining Issues Test

¹⁰ Monga

فائق آیند و پاسخگویی مسئولیت‌های اجتماعی خود باشند و بدین طریق سازمان را در دستیابی به هدف‌های خود و موفقیت‌های روز افزون، یاری نمایند.

۱-۲- اهمیت و ارزش پژوهش

اهمیت تصمیم‌گیری در ادبیات مدیریت بارها مورد تأکید قرار گرفته است؛ تا آنجا که صاحب‌نظران مدیریت و تصمیم‌گیری را دو واژه هم‌معنی و مترادف دانسته‌اند چرا که لازمه تمامی وظایف مدیریت تصمیم‌گیری است. تصمیم صحیح موفقیت سازمان را تضمین می‌نماید و تصمیم‌گیری ضعیف می‌تواند نتایج غیر قابل‌جبرانی را برای سازمان و جامعه، به همراه داشته باشد. امروزه، به سبب پیشرفت تکنولوژی و اثرات جهانی شدن، تصمیم‌گیری‌های مدیریتی روز به روز پیچیده‌تر و دشوارتر شده و بر افراد بیشتری تأثیر می‌گذارد و از این رو، حائز اهمیت بیشتری نیز می‌شوند. بنابراین بررسی چگونگی رویکرد مدیران در تصمیم‌گیری امری ضروری است.

تصمیمات مدیران تحت تأثیر محدودیت‌های شناختی و تمایلاتی هستند که می‌توانند از شخصی به شخصی دیگر تغییر یابند. همچنین، تصمیمات بر مبنای تجربیات فردی مدیران و شخصیت آنان اخذ می‌شوند. از این رو یکی از مباحث مهمی که در تصمیم‌گیری مطرح می‌شود، سبک تصمیم‌گیری است. اطلاعات سبک تصمیم‌گیری می‌تواند نشان دهد که چگونه اثربخشی مدیریت در محیط رقابتی می‌تواند حمایت شود و بهبود یابد و نیز می‌تواند از طریق تطبیق دادن مدیران و وظایفشان، آنان را در عمل به وظایف یاری رساند. قدرت سبک تصمیم‌گیری در این است که می‌داند فرد چگونه در مورد شرایط فکر می‌کند، اطلاعات را پردازش می‌کند، تصمیم می‌گیرد و امکان پیش‌بینی نتایج را فراهم می‌نماید (پنینو، ۲۰۰۲).

بنابراین سازمان با شناخت سبک تصمیم‌گیری مدیران و کارکنان خود و ایجاد تناسب بین شغل و سبک تصمیم‌گیری آنان، نه تنها می‌تواند مناسب‌ترین فرد را برای اخذ تصمیماتی که منجر به موفقیت سازمان می‌شود، بکارگمارد بلکه علاوه بر آن می‌تواند رضایت شغلی و تعهد سازمانی افراد را افزایش و ترک خدمت آنان را کاهش دهد و از اتلاف منابع با ارزش خود جلوگیری نماید و بدین ترتیب، زمینه ارتقای بیشتر خود را فراهم آورد.

همچنین با آگاهی از سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران و کارشناسان، سازمان می‌تواند شرایط و آموزش‌های لازم برای بهبود و انعطاف‌پذیری سبک‌های تصمیم‌گیری آنان را فراهم نماید و بدین طریق آنان را در اخذ تصمیمات بهینه یاری دهد.

اما در مورد موضوعاتی که شامل مسائل اخلاقی می‌شوند، شناخت سبک تصمیم‌گیری به تنهایی کافی نیست و باید استدلال‌های اخلاقی تصمیم‌گیرندگان را نیز مورد توجه قرار داد. افزایش درک استدلال اخلاقی مدیران می‌تواند منجر به آگاهی بیشتر از تأثیرات آن بر روی تصمیم‌گیری‌های مدیریتی در هنگام مواجهه با وضعیت‌های دشوار اخلاقی شود.

مطالعه اخلاقیات تجارت و رفتار اخلاقی مدیریتی در چند سال اخیر رشد زیادی داشته است، این امر تا اندازه‌ای به سبب جریان به اطلاع عموم رساندن تصمیمات غیر اخلاقی، و اغلب غیر قانونی اخذ شده توسط رهبران سازمان‌ها بوده است. رفتارهای اجرایی غیر اخلاقی اخیر نیاز به درک بیشتر فرایند شناختی که از طریق آن مدیران در مورد وضعیت‌های دشوار اخلاقی تصمیم‌گیری می‌نمایند را برجسته ساخت. تحقیق در مورد اخلاقیات تجارت، بر عواملی که موجب رفتارهای مدیریتی غیر اخلاقی شده یا آن را افزایش می‌دهند، از جمله فشارهای محیط تجارت، فرهنگ سازمانی، خطاهای شناختی معمول، شیوه‌های پاداش و ارزیابی عملکرد، توسعه اخلاقی شناختی برای مدیران و سبک تصمیم‌گیری مدیریت خصوصاً در سطح جهانی، متمرکز شده است (گراوس، ونس و پیک^۱، ۲۰۰۷).

بررسی سطح توسعه اخلاقی مدیران از چندین جهت قابل تأمل است. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که توسعه اخلاقی بر تئوری نمایندگی تأثیر مثبت دارد و با افزایش سطح توسعه اخلاقی، مشکلات مطرح شده در تئوری نمایندگی کاهش می‌یابند. همچنین مراحل بالاتر توسعه اخلاقی احتمال ادامه دادن پروژه‌های شکست خورده را کاهش می‌دهد و امکان اخذ بهترین تصمیمات را فراهم می‌نماید.

علاوه بر آن، مدیران الگوی کارکنان و زیردستان خود هستند و با بالابردن سطح توسعه اخلاقی آنان، می‌توان بر سطح توسعه اخلاقی کارکنان نیز تأثیر مثبت گذاشت. همچنین مدیران با توسعه اخلاقی بالاتر بهتر می‌توانند تصمیماتی را اتخاذ نمایند که منجر به حل تعارضات در سازمان شوند و بین خواسته‌های ذینفعان مختلف تعادل برقرار نمایند.

توسعه اخلاقی مدیران (با توجه به اثر آن بر تصمیمات آنها) نه تنها در موفقیت سازمان، بهبود وضعیت رقابتی، افزایش رضایت کارکنان و سهامداران و ... نقش دارد، بلکه بر ذی‌نفعان خارج از سازمان از جمله مصرف‌کنندگان، رقبا، عرضه‌کنندگان و سایر افراد جامعه نیز تأثیر دارد. افزایش توسعه اخلاقی مدیران، پاسخگویی آنان را به مسئولیت‌های اجتماعی افزایش می‌دهد.

¹ Groves, Vance & Paik

این پژوهش نیز با توجه به ضرورت‌های ذکر شده و روند افزایش پیچیدگی‌های محیطی، جهانی شدن رقابت‌ها، فشارهای سیاسی و افزایش عدم اطمینان‌ها که اهمیت موضوع را دو چندان می‌نمایند، در پی آن است که با بررسی رابطه بین سبک تصمیم‌گیری و توسعه اخلاقی مدیران و کارشناسان شرکت مخابرات استان فارس، مدیران و کارشناسان را نسبت به ایفای نقش اخلاقی و پاسخگویی اجتماعی در هزاره سوم آگاه‌تر سازد و توانایی این شرکت را برای همراهی با شرایط محیطی و پیشی گرفتن از آن افزایش دهد و به سازمان کمک نماید تا مدیران و کارشناسانی را مسئول اتخاذ تصمیمات نماید که هم سبک تصمیم‌گیری آنان، توانایی لازم برای حل مسائل موجود را فراهم نماید و هم در مورد مسائل اخلاقی، توان استدلال اخلاقی در سطح بالایی را داشته باشند تا بتوانند بهترین تصمیم را اخذ نمایند و سازمان را برای رسیدن به موفقیت‌های روز افزون یاری نماید.

۳-۱- کاربرد نتایج پژوهش

۱. پژوهش حاضر گامی کوچک در جهت توسعه ی پژوهش‌های میدانی است و با توجه به خلأیی که در این زمینه وجود دارد، می‌تواند رهگشای پژوهش‌های آتی در این زمینه باشد.
۲. با شناخت رابطه سبک تصمیم‌گیری و سطح توسعه اخلاقی، می‌توان مناسب‌ترین افراد برای اخذ تصمیمات با توجه به شرایط و رویدادهای پیش رو انتخاب نمود.
۳. نتایج این پژوهش سبک‌های تصمیم‌گیری مدیران و کارشناسان شرکت مخابرات و همچنین سطح توسعه اخلاقی آنان را نشان می‌دهد و با انتقال این اطلاعات و اطلاعات مربوط به سبک‌های تصمیم‌گیری و انتقادات و شرایط لازم هر سبک و همچنین چگونگی مراحل توسعه اخلاقی به مدیران و کارشناسان، آنان می‌توانند در جهت بهبود توسعه اخلاقی و سبک تصمیم‌گیری خودشان گامی مؤثر را بردارند.
۴. بهبود سطح اخلاقی و سبک تصمیم‌گیری منجر به ارتقای سازمان و مواجهه بهتر با وضعیت‌های دشوار اخلاقی می‌شود.
۵. با هماهنگی بین توسعه شغلی کارکنان و مدیران می‌توان به رضایت شغلی و تعهد بیشتر و ترک خدمت کمتر رسید.
۶. با شناخت سبک تصمیم‌گیری فرد، می‌توان فرد را متناسب با شرایط کاری انتخاب نمود و در نتیجه امکان هماهنگی با محیط و سرعت بخشیدن به تصمیمات و اخذ تصمیم صحیح را فراهم نمود و توان رقابتی سازمان را تقویت نمود.